

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

Циклова комісія образотворчого мистецтва і дизайну

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

Олександр ЖИЛЬЦОВ

« 09 » 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ПЛАСТИЧНОЇ АНАТОМІЇ

для студентів

спеціальності
освітньо-професійної програми
освітньо-професійного ступеня

022 Дизайн
Графічний дизайн
фаховий молодший бакалавр

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА Ідентифікаційний код 02136554	
Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма №	0933 121
<i>Сест</i> (підпис)	 (прізвище, ім'я, по-батькові)
« »	20 21

Розробник:

Ольга Миколаївна Овчаренко, викладач циклової комісії образотворчого мистецтва і дизайну Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач:

Борис Павлович Кальницький, викладач циклової комісії образотворчого мистецтва і дизайну Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії образотворчого мистецтва і дизайну

Протокол від 28 серпня 2021 р. № 1

Голова циклової комісії Ольга ОВЧАРЕНКО

Робочу програму перевірено

04 вересня 2021 р.

Заступник директора з навчально-методичної роботи Зоя ГЕЙХМАН

Заступник директора з навчальної роботи Яніна КАРЛІНСЬКА

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	
Вид дисципліни	обов'язкова, спецкурс	
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	3/90	
Курс	2	
Семестр	4	5
Кількість змістових модулів з розподілом:	1	1
Обсяг кредитів	1,5	1,5
Обсяг годин, в тому числі:	45	45
Аудиторні	22	20
Модульний контроль	2	4
Семестровий контроль		
Самостійна робота	21	21
Форма семестрового контролю		залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – ознайомити студентів із характерними особливостями конструктивно-анатомічної будови людини, законами передачі пластики її рухів, допомогти набути практичних навичок зображення людського тіла, використовуючи виразні засоби різних видів мистецтва у поєднанні зі знаннями з пластичної анатомії.

Завдання курсу:

- надання комплексу знань, умінь та навичок з пластичної анатомії;

- надання студентам знань щодо будови тіла людини, його пластичного вирішення графічними засобами;
- сприяння розвитку художнього мислення, творчої уяви, зорової пам'яті, художніх здібностей та естетичного ставлення до творів мистецтва;
- розвиток у студентів об'ємно-просторового уявлення, розуміння конструктивно-анатомічної будови, законів об'ємної побудови і площинного зображення людського тіла;
- знайомлення з пропорційними співвідношеннями тіла людини та основними канонічними системами його зображення;
- формування уміння використовувати набуті знання в процесі моделювання конструкції форми тіла людини образотворчовиразними засобами (силует, лінія, композиція, динаміка, об'єм тощо);
- формування умінь і навичок зображення людини в русі у відповідності до взаємозв'язку та взаємодії частин її тіла.

Дисципліна «Основи пластичної анатомії», як обов'язкова компонента освітньої програми, забезпечує оволодіння студентами загальними та фаховими компетентностями і досягнення ними предметних результатів навчання за відповідною освітньо-професійною програмою:

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності</i>		
ЗК-2	Спроможність професійного спілкування в усній і письмовій формах державною мовою	1-4
ЗК-3	Здатність філософського осмислення дійсності, аналізу явищ соціокультурної складової розвитку суспільства	1,3
ЗК-6	Готовність до застосування сучасних засобів інформаційних і комп'ютерних технологій для розв'язання комунікативних задач у професійній діяльності	1-4
ЗК-7	Спроможність виявляти, ставити та вирішувати проблеми у процесі професійної діяльності; працювати в команді	1-4

ЗК-8	Здатність діяти на основі принципів і норм етики, правил культури поведінки на основі загальнолюдських та національних цінностей, норм суспільної моралі; дотримуватися принципів професійної етики	1-4
	Організація власної образотворчої діяльності, вибір типових методів та засобів виконання професійних задач, оцінка їх ефективність та якість	2,4
	Визначення мети, завдань та етапів реалізації поставленого творчого завдання	2,4
<i>Фахові компетентності</i>		
ФК-1	Застосування знань з національної та всесвітньої культурно-мистецької спадщини в професійній діяльності	1,3
ФК-3	Застосування знань з композиції та кольорознавства в процесі розв'язання професійних задач в галузі графічного дизайну	2,4
ФК-4	Застосування знань з пластичної анатомії в процесі зображення людини як в навчанні, так і в професійній діяльності	2,4
ФК-8	Використання методів зображення об'єктів навколишнього середовища, живих та неживих предметів засобами рисунку і живопису	2,4
ФК-9	Володіння базовими знаннями та техніками з композиційної організації форми об'єктів дизайну	2,4
ФК-18	Володіння фаховою термінологією	1-4
	Демонстрація нестереотипного художньо-образного мислення, уяви, спостережливості	1-4
	Уміння розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення	2,4
	Застосування знань з основ пластичної анатомії в зображенні стилізованої фігури людини	с. о.
	Вибирати форму, техніки, матеріали та зображальні засоби для вирішення практичних завдань та аргументувати їх вибір	2,4
	Застосування знань з будови скелету, пропорцій, форму м'язів	2,4, с. о.
	Розуміння змін в побудові скелету, м'язах та суглобах в залежності від руху та ракурсу	2,4

	Презентація результатів власної та/або командної творчої діяльності, у тому числі продукту дизайну перед різними аудиторіями	2,4
--	--	-----

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти:

- Здатні відповідально ставитися до виконуваної роботи, самостійно приймати рішення, досягати поставленої мети з дотриманням вимог професійної етики.
- Здатні свідомо ставитися до пізнавальної діяльності, до самонавчання та продовження професійного розвитку як умови розвитку творчої особистості та професійного зросту.
- Розуміють кінцеву мету власного навчання, його етапи, цілі і завдання кожного окремого завдання, володіють основами пластичної анатомії.
- Володіють навичками реалістичного зображення фігури людини з натури, по пам'яті, за уявою образотворчими засобами; вміють працювати співвідношеннями; цілісно бачать, виділяючи головне виразними прийомами; виявляють за допомогою тону форму, об'єм, матеріал, світло і простір.
- Здатні застосовувати уявлення про пропорції, будову скелету, форму і функції м'язів, рух у різних суглобах тіла людини.
- Здатні використовувати знання, уміння й навички в галузі пластичної анатомії для відтворення художнього образу.
- Здатні до творчого та професійно-ділового спілкування із застосуванням фахової термінології; здатні до міжособистісної взаємодії, уміння толерантно вести дискусії та аргументувати власні думки.
- Здатні використовувати відповідну термінологію, обговорювати факти та інтерпретації зрозумілою і чіткою мовою, застосувати це в презентаціях, есе та дипломній роботі.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин між видами робіт				
	Усього	Аудиторна:			
		Лекції	Семін.	Практ.	Індивід.
Змістовий модуль I. Будова скелета людини					
1. Пластична анатомія - наукова основа зображення людини. Пластика, рух і побудова скелета людини	4	4			
2. Конструктивно-анатомічна будова людини. Замальовки конструктивних схем побудови скелета людини	39			18	21
Модульний контроль	2				
Разом	45	4		18	21
Змістовий модуль II. М'язова система людини					
3. Анатомічні особливості м'язової системи тіла людини	4	4			
4. М'язова система людини. Вивчення анатомічних особливостей та м'язів людського тіла. Людське тіло як м'язова система	38			16	21
Модульний контроль	4				
Разом	45	4		16	21
Усього годин	90*	8		34	42

*із врахування 6 год. МКР

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Будова скелету людини

Лекція 1. Пластична анатомія – наукова основа зображення людини. Пластика, рух, і побудова скелета людини (4 год.)

Історія і значення пластичної анатомії як науки. Розвиток пластичної анатомії від найдавніших часів до сучасності. Значення пластичної анатомії для майбутнього дизайнера. Особливості форми скелету людини. Різновиди кісток та суглобів людини. Руховий апарат. Закономірності рухів та статички. Будова скелету, з'єднання кісток між собою, мускулатура, закони кісткового і м'язового зв'язку.

Основні поняття теми: анатомія, пластична анатомія, пластика, пропорції, рух, статика, скелет, м'язи, начерк, етюд. [1; 2; 3; 4; 5; 6; 10; 11]

Практична тема 1. Конструктивно-анатомічна будова людини. Замальовки конструктивних схем побудови скелета людини (18 год.)

Змістовий модуль II. М'язова система людини

Лекція 2. Анатомічні особливості м'язової системи тіла людини (4 год.)

М'язова система людини. Різновиди м'язів та суглобів людини. Руховий апарат. Закономірності рухів та статичності. Будова скелету, з'єднання кісток між собою, мускулатура, закони кісткового і м'язового зв'язку. Скорочення м'язів.

Основні поняття теми: анатомія, пластична анатомія, пластика, пропорції, рух, статика, скелет, м'язи, начерк, етюд. [1; 2; 3; 4; 5; 6; 10; 11]

Практична тема 2. М'язова система людини. Вивчення анатомічних особливостей та м'язів людського тіла. Людське тіло як м'язова система (16 год.)

Плани практичних занять

Змістовий модуль I. Будова скелету людини

Практична тема 1. Конструктивно-анатомічна будова людини. Замальовки конструктивних схем побудови скелета людини (18 год.)

Практична робота 1. Зображення черепа людини в двох ракурсах (анфас, профіль) (формат А3) (2 год.)

Практична робота 2. Зображення хребта у двох ракурсах. Зображення хребців (атлант, епістрофей, грудний хребець) (формат А3) (2 год.)

Практична робота 3. Зображення грудної клітки людини з плечовим поясом (лопатка та ключиця) у двох ракурсах (зі спини, в анфас) (формат А3) (2 год.)

Практична робота 4. Зображення тазу у двох ракурсах (спереду та збоку) (формат А3) (4 год.)

Практична робота 5. Зображення скелету верхньої кінцівки людини. Зображення скелету кисті (формат А3) (4 год.)

Практична робота 6. Зображення скелету нижньої кінцівки людини. Зображення скелету стопи (формат А3) (4 год.)

[1; 2; 3; 4; 5; 6; 10; 11]

Змістовий модуль II. М'язова система людини

Практична тема 2. М'язова система людини. Вивчення анатомічних особливостей та м'язів людського тіла. Людське тіло як м'язова система (16 год.)

Практична робота 7. Зображення м'язів голови та шиї людини у двох ракурсах (анфас, профіль) (формат А3) (4 год.)

Практична робота 8. Зображення м'язів торсу людини у двох ракурсах (зі спини та спереду) (формат А3) (4 год.).

Практична робота 9. Зображення м'язів верхньої кінцівки у двох ракурсах (формат А3) (4 год.)

Практична робота 10. Зображення м'язів нижньої кінцівки у двох ракурсах (формат А3) (4 год.)

[1; 2; 3; 4; 5; 6; 10; 11]

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Навчальні досягнення студентів оцінюються за 12-бальною шкалою, наприкінці курсу отриманий бал переводиться у 100-бальну шкалу для занесення в диплом.

Рівні компетенції	Оцінка	Критерії
Початковий	1	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, що позначаються студентом окремими словами чи реченнями
	2	Студент володіє матеріалом на елементарному рівні засвоєння, викладає його уривчастими реченнями, виявляє здатність викласти думку на елементарному рівні
	3	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу
Середній	4	Студент володіє матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює на репродуктивному рівні
	5	Студент володіє матеріалом на рівні, вищому за початковий, здатний за допомогою викладача логічно відтворити значну його частину
	6	Студент може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити висновки, виправляти допущені помилки

Достатній	7	Студент здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, частково контролювати власні навчальні дії, наводити окремі власні приклади на підтвердження певних тверджень
	8	Студент вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність, виправляти помилки і добирати аргументи на підтвердження певних думок під керівництвом викладача
	9	Студент вільно (самостійно) володіє вивченим обсягом матеріалу, в тому числі і застосовує його на практиці; вільно розв'язує задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу
Високий	10	Студент виявляє початкові творчі здібності, самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх відповідно до цілей, поставлених викладачем
	11	Студент вільно висловлює власні думки і відчуття, визначає програму особистої пізнавальної діяльності, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особисту позицію щодо них; без допомоги вчителя знаходить джерела інформації і використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності. Використовує набуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях.
	12	Студент виявляє особливі творчі здібності, самостійно розвиває власні обдарування і нахили, вміє самостійно здобувати знання

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Зміст самостійної роботи студентів полягає у виконанні самостійних практичних завдань

Змістовий модуль I. Будова скелету людини

Самостійна робота 1. Зображення черепа людини в двох ракурсах (анфас, профіль) (формат А3) (2 год.)

Самостійна робота 2. Зображення хребта у двох ракурсах. Зображення хребців (атлант, епістрофей, грудний хребець) (формат А3) (3 год.)

Самостійна робота 3. Зображення грудної клітки людини з плечовим поясом (лопатка та ключиця) у двох ракурсах (зі спини, в анфас) (формат А3) (4 год.)

Самостійна робота 4. Зображення тазу у двох ракурсах (спереду та збоку) (формат А3) (4 год.)

Самостійна робота 5. Зображення скелету верхньої кінцівки людини. Зображення скелету кисті (формат А3) (4 год.)

Самостійна робота 6. Зображення скелету нижньої кінцівки людини. Зображення скелету стопи (формат А3) (4 год.)

Змістовий модуль II. М'язова система людини

Самостійна робота 7. Зображення м'язів голови та шиї людини у двох ракурсах (анфас, профіль) (формат А3) (2 год.)

Самостійна робота 8. Зображення м'язів торсу людини у двох ракурсах (зі спини та спереду) (формат А3) (4 год.).

Самостійна робота 9. Зображення м'язів верхньої кінцівки у двох ракурсах (формат А3) (4 год.)

Самостійна робота 10. Зображення м'язів нижньої кінцівки у двох ракурсах (формат А3) (4 год.)

Самостійна робота 11. Зображення пропорцій чоловічої, жіночої і дитячої фігури (формат А3) (4 год.)

Самостійна робота 12. Оформлення альбому з пластичної анатомії – портфоліо робіт (формат А3) (3 год.)

Критерії оцінювання самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Бали
1	Розкриття теми (відповідність завданню)	2
2	Композиційна цілісність роботи	2
3	Виявлення конструктивно-аналітичної форми зображуваного	4
4	Знання теоретичного матеріалу до теми	2
5	Охайність	1
6	Свочасність виконання	1
	Разом	12

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль проводиться в формі семестрового перегляду портфоліо робіт студентів

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання
4 семестр передбачає форму семестрового контролю – залік

6.5. Шкала відповідності оцінок

Оцінка за 12- бальною шкалою	Рейтингова оцінка	Оцінка за 100- бальною шкалою	
12	A	98-100	зараховано
11		94-97	
10		93-90	
9	B	89-86	
8		85-82	
7	C	81-75	
6	D	74-69	
5	E	68-65	
4		64-60	
3	Fx	59-35	не зараховано
2	F	34-20	
1		19-1	

7. Навчально-методична карта дисципліни «Основи пластичної анатомії»

Разом: 90 год., лекції – 8 год., практичні заняття - 34 год.,
самостійна робота – 42 год., підсумковий модульний контроль - 6 год.

Модулі	Модуль І	Модуль ІІ
Назва модуля	Будова скелету людини	М'язова система людини
Лекції	1	2
Теми лекцій	Пластична анатомія – наукова основа зображення людини. Пластика, рух і побудова скелету людини	Анатомічні особливості м'язової системи тіла людини
Теми практичних занять	Практична тема 1. Конструктивно-анатомічна будова людини. Замальовки конструктивних схем побудови скелета людини (18 год.) Зображення черепа людини в двох ракурсах (анфас, профіль)	Практична тема 2. М'язова система людини. Вивчення анатомічних особливостей та м'язів людського тіла. Людське тіло як м'язова система (16 год.) Практична робота 7. Зображення м'язів голови та шиї людини у двох ракурсах (анфас, профіль)
	Зображення хребта у двох ракурсах. Зображення хребців (атлант, епістрофей, грудний хребець)	Зображення м'язів торсу людини у двох ракурсах (зі спини та спереду)
	Зображення грудної клітки людини з плечовим поясом (лопатка та ключиця) у двох ракурсах (зі спини, в анфас)	Зображення м'язів верхньої кінцівки у двох ракурсах
	Зображення тазу у двох ракурсах (спереду та збоку)	
	Зображення скелету верхньої кінцівки людини. Зображення скелету кисті	Зображення м'язів нижньої кінцівки у двох ракурсах
	Зображення скелету нижньої кінцівки людини. Зображення скелету стопи	
Самостійна робота	1. Зображення черепа людини в двох ракурсах (анфас, профіль) 2. Зображення хребта у двох ракурсах. Зображення хребців (атлант, епістрофей, грудний хребець) 3. Зображення грудної клітки людини з плечовим поясом (лопатка та ключиця) у двох ракурсах (зі спини, в анфас) 4. Зображення тазу у двох ракурсах (спереду та збоку) (формат А3) 5. Зображення скелету верхньої кінцівки людини. Зображення скелету кисті 6. Зображення скелету нижньої кінцівки людини. Зображення скелету стопи	7. Зображення м'язів голови та шиї людини у двох ракурсах (анфас, профіль) 8. Зображення м'язів торсу людини у двох ракурсах (зі спини та спереду) 9. Зображення м'язів верхньої кінцівки у двох ракурсах 10. Зображення м'язів нижньої кінцівки у двох ракурсах 11. Зображення пропорцій чоловічої, жіночої і дитячої фігури 12. Оформлення альбому з пластичної анатомії – портфоліо робіт
Види поточного контролю	Підсумковий семестровий контроль – перегляд портфоліо	
Вид контролю	Залік	

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова) література:

1. Веремчук В.С. Основи пластичної анатомії та малюнка / В.С. Веремчук, В.О. Долгіх. – К.: Приватна школа, 2012. – 330 с.
2. Мірчук З. П., Мірчук М. В. Анатомія людини. Навчальний посібник. – Дрогобич: Вимір, 2007.
3. Підручник «Пластична анатомія» І.М Наталуха, В.В Апальков, С.В Рибін, В.А Носань, Р.Ю Ногін, Харків, ХДАДМ, Майдан, 2018, 206 стр, іл 189
4. Сидоренко П.І., Бондаренко Г.О., Куц С.О. Анатомія та фізіологія людини: підручник. Київ: Кондор, 2015

Додаткова література:

5. Дюваль М. Анатомія для художників –М., ТЭКСМО, 2012.
6. Готфрид Баммес Изображение фигуры человека/ пер с нем. — М.: Эксмо, 2012. - 336 с.
7. Баммес Г. Пластическая анатомия и визуальное выражение. – М.: Дитон, 2012. – 240 с.: ил.

9. Додаткові ресурси

8. Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського
<http://www.nbuv.gov.ua/>
9. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського
www.dnpb.gov.ua/
10. Бібліотека українських підручників <http://pidruchniki.ws/>
11. <http://graphic.org.ru/anatomy.html> анатомія для художників, книги
12. http://www.anatomy.tj/bones_head.php анатомічний атлас